

ประสิทธิผลการคัดกรองและการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

ศิริ วัฒนธีรางกูร* เบนญาภา กาลเขว้า และ สุรพล สมทรัพย์

Effectiveness of screening and prevention for Novel Influenza 2009

of Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen.

Siri Watanatherangool*, Benyapa Kankhwao and Surapol Somsap

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

Sirindhorn College of Public Health Khon Kaen, Muang, Khon Kaen 40000

*Corresponding Author. E-mail address: siriw@hotmail.com

บทคัดย่อ

จากการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในประเทศไทยมีผู้ป่วยเสียชีวิต 65 รายและในจังหวัดขอนแก่นมีผู้ป่วยเสียชีวิต 1 ราย เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น จึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการคัดกรองโรคเพื่อแยกผู้ป่วยที่มีอาการสงสัย และจัดกิจกรรมการป้องกันโรคในด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนเจลและหน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันโรค โดยมีคณะทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษาและได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผลการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เก็บข้อมูลจากอาจารย์และนักศึกษา จำนวน 695 คน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบตรวจคัดกรองโรคเบื้องต้น แบบรายงานผู้ป่วยและแบบสอบถามความคิดเห็นที่เป็นแบบวัดประมาณค่า 4 ระดับ ผลการศึกษาพบว่า มีนักศึกษาป่วยด้วยอาการสงสัยที่ได้จากการคัดกรองโรคในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม มีจำนวน 28 คน โดยมีอาการเล็กน้อย 14 คน ดำเนินการโดยให้สวมหน้ากากอนามัยและให้เข้าเรียนตามปกติ พบนักศึกษามีอาการที่สูง ซึ่งต้องแยกพักเพื่อสังเกตอาการและให้การดูแลโดยนักศึกษาและอาจารย์ประจำเวรทั้งในและนอกเวลาราชการจำนวน 9 คน และเมื่อนักศึกษาที่มีอาการใช้สูงมากต้องส่งต่อโรงพยาบาลขอนแก่นเพื่อเข้ารับการรักษาจำนวน 5 นอกจากนี้ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ที่วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการอยู่ในระดับดีคิดเป็นร้อยละ 72.03 การวิจัยครั้งนี้เป็นการดำเนินการโดยให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ทำให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ที่ได้รับจากการคัดกรองและป้องกันโรคของวิทยาลัย และนักศึกษาเห็นว่าประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคตอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.24 กิจกรรมการคัดกรองอาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าดำเนินการได้ผลมากที่สุด ได้แก่ การคัดกรองโดยให้ผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยพบแพทย์ที่คลินิกตรวจโรคของวิทยาลัยทุกวันเพื่อติดตามอาการ รองลงมาเป็นการคัดกรองที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมโดยจัดให้นักศึกษาจิตอาสาร่วมดำเนินการและการป้องกันโรคที่อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าดำเนินการได้ผลมากที่สุด คือ การจัดเจลล้างมือ ในจุดที่เป็นที่สาธารณะที่มีโอกาสเสี่ยง เช่น จุดแกนกลางนี้มือ จุดก่อนเข้าห้องเรียน จุดก่อนเข้าห้องปฏิบัติการต่างๆ และจุดก่อนเข้าศูนย์บริการต่างๆ และห้องน้ำ รองลงมาเป็นการใช้หน้ากากอนามัยสำหรับผู้ที่

มีอาจารย์หรือผู้ที่มีภูมิถนัดด้านงานต่ำ และการจัดให้นักศึกษานั่งประจำที่ตามโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของตนเองเพื่อป้องกันการรับเชื้อและแพร่เชื้อ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ การคัดกรอง การป้องกันโรค โรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009

Abstract

From the outbreak of Novel Influenza 2009 in Thailand that caused 65 patients died and one of them was in Khon Kaen. In order to prevent the disease, Sirindhorn College of Public Health Khon Kaen conducted activities regarding screening and prevention of disease and formulated a research to evaluate the effectiveness of screening and prevention of disease. Tools for collecting data were basic health screening form, statistical reports and rating scale questionnaire. Total population was 659 students and teachers of Sirindhorn College of Public Health Khon Kaen. The results revealed that there were 28 suspected symptoms cases. 9 were isolated at a special room to observe symptoms and 5 were referred to Khon Kaen Hospital. The opinion of teachers and students toward the effectiveness of screening and prevention was 72.03 per cent at high level. Both teachers and students agreed that the most effective activity in screening was patients with suspicious symptoms were seen by doctors at the clinic and students volunteered to participate in the project. The most effective activity in prevention was provision of gel for hand washing.

Keywords: effectiveness, screening, prevention, Influenza 2009

บทนำ

จากรายงานของสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2552) พบว่ามีการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 โดยเริ่มการระบาดที่ประเทศเม็กซิโก และได้กระจายไปสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดาและกระจายไปทั่วโลก โดยประเทศที่มีอัตราป่วยตายสูงสุด คือ อาเจนตินา ร้อยละ 2.4 สำหรับสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในประเทศไทย พบว่าตั้งแต่ 1 พฤษภาคม – 26 กรกฎาคม 2552 ประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 เสียชีวิตรวม 65 ราย และในจำนวนนี้ มีผู้ป่วยของจังหวัดขอนแก่นเสียชีวิต 1 ราย (ดารินทร์ อารีย์โชคชัย, 2552)

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เป็นสถานศึกษาที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมากพักอาศัยอยู่ภายในหอพักของวิทยาลัย โดยสภาพแวดล้อมดังกล่าวเมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ขึ้นจะเสี่ยงต่อการเกิดการติดเชื้อหรือเกิดการแพร่ระบาดของโรคได้ วิทยาลัยจึงได้จัดให้มีการคัดกรองและการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ขึ้นระหว่างที่มีการระบาดของโรค ทีมผู้วิจัยได้ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น และสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่จะนำรูปแบบการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ไปประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการคัดกรองและการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสุรินทร์ โดยแบ่งกลุ่มความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อประสิทธิผลการคัดกรองและการป้องกันโรคเป็น 3 กลุ่มโดยใช้พิสัยและอันตรภาคชั้นเท่ากับ 1 ((คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/3) (บุญธรรม กิจปริดาภิสิทธิ์, 2545, 27-28) โดยกลุ่ม 3 กลุ่มที่จัดไว้ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 มีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.99 คะแนน ถือว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับต่ำ กลุ่มที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ระหว่าง 2.00-2.99 คะแนน ถือว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มที่ 3 มีคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ย 3.00 คะแนนขึ้นไปถือว่ามีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษา เป็นนักศึกษาทุกคนที่ศึกษาในปีการศึกษา 2552 และอาจารย์ที่ปฏิบัติงานจริงในวิทยาลัยการสาธารณสุขสุรินทร์ จังหวัดขอนแก่น ในปี พ.ศ.2552 รวมทั้งสิ้น 665 คน จากจำนวนประชากร 737 คน คิดเป็นร้อยละ 90.23 ของประชากรทั้งหมด

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) เครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนและวิเคราะห์หาค่าตรรกษณความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า .05 และได้หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดต่างๆ ทดสอบโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha's Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดดังนี้ (สุวิมล ติรกันันท์, 2542)

การคัดกรองโรค ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83

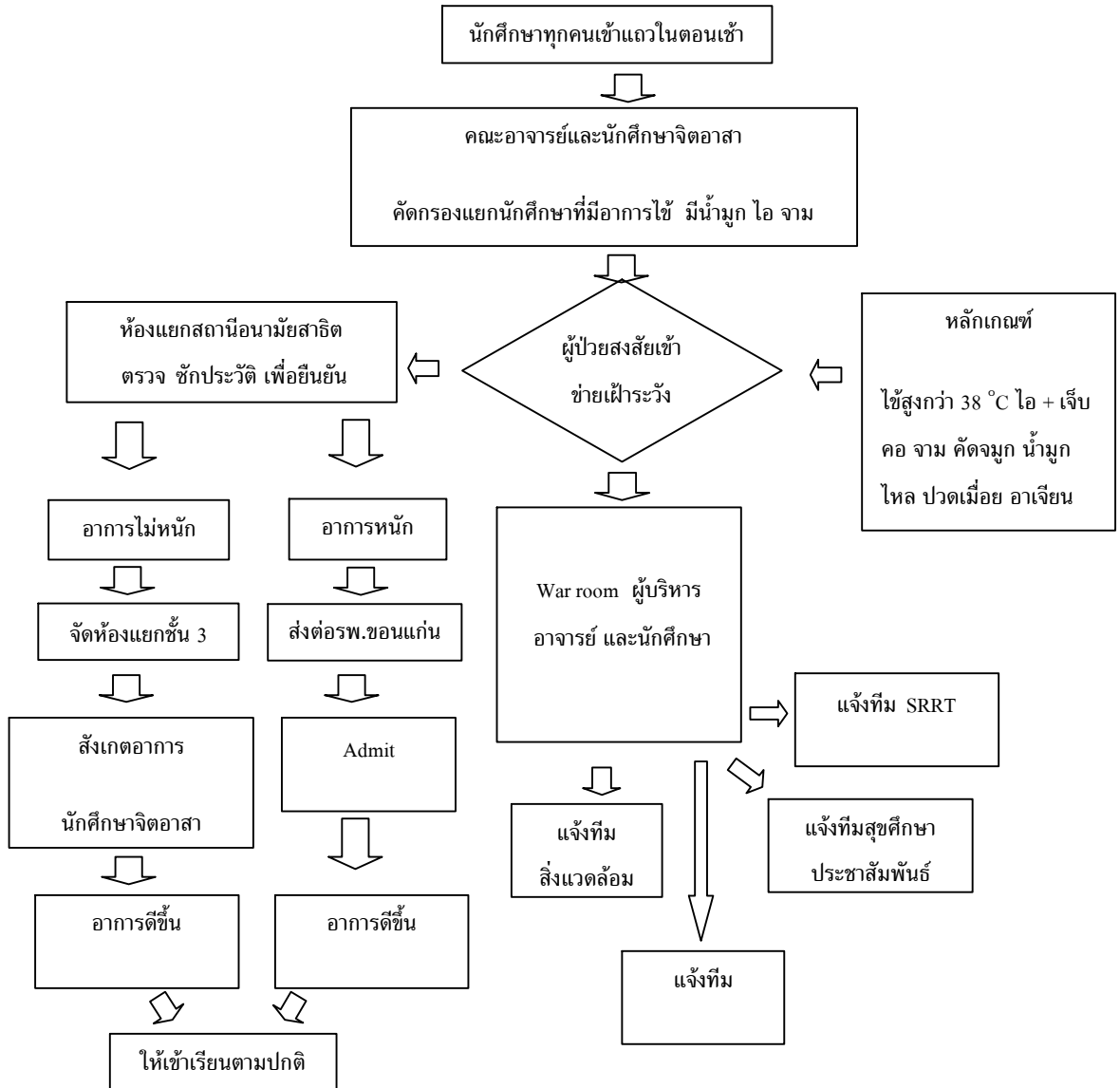
การป้องกันโรค ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้อาจารย์ในทีมวิจัยแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาและอาจารย์ทุกคน หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้นจำนวน 665 ชุด

ขั้นตอนการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

วิทยาลัยได้ดำเนินการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ในช่วงที่มีการระบาดของโรคดังมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 77.59 และเป็นนักศึกษา ร้อยละ 89.17 (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	149	22.41
หญิง	516	77.59
สถานะ		
นักศึกษา	593	89.17
อาจารย์	72	10.83

ประสิทธิภาพการดำเนินการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

1) สถิติการเจ็บป่วยในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคมดำเนินการกิจกรรม พบนักศึกษาที่มีอาการสงสัยจำนวน 28 คน (เฉลี่ย 14 คนต่อเดือน) มีอาการเล็กน้อย 14 คน ดำเนินการให้สวมหน้ากากอนามัยและให้เข้าเรียนตามปกติ นักศึกษามีอาการไข้สูง ซึ่งต้องแยกพักในห้องที่จัดไว้โดยเฉพาะเพื่อสังเกตอาการและให้การดูแลโดยนักศึกษาและอาจารย์ประจำเวรจำนวน 9 คน และมีนักศึกษาที่มีอาการไข้สูงมากต้องส่งต่อโรงพยาบาลขอนแก่นเพื่อเข้ารับการรักษาจำนวน 5 คนและทุกคนปลอดภัย และไม่เกิดการแพร่ระบาดของโรค

2) ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่า การคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ที่วิทยาลัยดำเนินการภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 72.03 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการดำเนินการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.99)	6	0.09
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.00-2.99)	180	27.07
มาก (คะแนนเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป)	479	72.03
รวม	665	100.00

$\bar{x} = 3.16$, $sd = .43$

การคัดกรองโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่นที่อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าดำเนินการได้ผลเป็นส่วนใหญ่ 5 อันดับแรกการคัดกรองโดยให้ผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยพบแพทย์ที่คลินิกตรวจโรคของวิทยาลัยทุกวันเพื่อติดตามอาการอยู่ในระดับค่อนข้าง

ข้างมากถึงมากที่สุดร้อยละ 91.6 การคัดกรองที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมโดยจัดให้นักศึกษาจิตอาสา ร่วมดำเนินการ นักศึกษาและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.7 การคัดกรองผู้ป่วยที่คลินิกตรวจโรคของวิทยาลัยโดยพยาบาลในเวลาราชการ นักศึกษาและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.4 การคัดกรองผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยหน้าเสาะขณะเข้าแถวตอนเช้าทุกวัน นักศึกษาและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.8 และการคัดกรองในห้องเรียนช่วงเช้าในช่วงแรกของการเรียนการสอนทุกวันเห็นว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 84.0

สำหรับการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่นที่อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าการได้ผลเป็นส่วนใหญ่ 5 อันดับแรก ได้แก่ การจัดเจลล้างมือในจุดที่เป็นที่สาธารณะที่มีโอกาสเสี่ยง เช่น จุดแจกนํ้าดื่ม จุดก่อนเข้าห้องเรียน จุดก่อนเข้าห้องปฏิบัติการต่างๆ และจุดก่อนเข้าศูนย์บริการต่างๆ และห้องน้ำ ดำเนินการได้ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 91.9 การใช้หน้ากากอนามัยสำหรับผู้ที่มีอาการสงสัยหรือผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ ดำเนินการได้ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90.2 การจัดให้นักศึกษานั่งประจำที่ตามโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของตนเองเพื่อป้องกันการรับเชื้อและแพร่เชื้อดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 89.8 การจัดบริการอาหารภายในวิทยาลัยที่ถูกหลักสุขาภิบาล นักศึกษาและอาจารย์เห็นว่าดำเนินการอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.5 การจัดแอลกอฮอล์พร้อมผ้าเช็ดทำความสะอาดอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โต๊ะ ห้องน้ำ ห้องพักแยกโรคนักศึกษาและอาจารย์เห็นว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.3 (ดังแสดงในตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การคัดกรองและการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 จำแนกรายข้อ

อันดับ	การดำเนินการคัดกรองโรคและ การป้องกันโรค	N	ระดับความคิดเห็น							
			มากที่สุด		ค่อนข้างมาก		ค่อนข้างน้อย		น้อยที่สุด	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การคัดกรองโรค										
1	การคัดกรองโดยให้ผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยพบแพทย์ที่คลินิกตรวจโรคของวิทยาลัยทุกวันเพื่อติดตามอาการ	663	255	38.5	352	53.1	48	7.2	8	1.2
2	ระบบการคัดกรองที่ให้นักศึกษาจิตอาสามีส่วนร่วมดำเนินการ	663	190	28.7	398	60.0	68	10.3	7	1.1
3	การคัดกรองผู้ป่วยที่คลินิกตรวจโรคของวิทยาลัยโดยพยาบาลในเวลาราชการ	658	195	29.6	387	58.8	67	10.2	9	1.4
4	การคัดกรองผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยหน้าเสาธงขณะเข้าแถวตอนเช้าทุกวัน	664	173	26.1	403	60.7	79	11.9	9	1.4

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อันดับ	การดำเนินการคัดกรองโรคและ การป้องกันโรค	N	ระดับความคิดเห็น							
			มากที่สุด		ค่อนข้างมาก		ค่อนข้างน้อย		น้อยที่สุด	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5	การคัดกรองในห้องเรียนช่วงเช้าในชั่วโมง แรกของการเรียนการสอนทุกวัน	664	139	20.9	419	63.1	93	14.0	13	2.0
6	การคัดกรองผู้ป่วยที่คลินิกตรวจโรคของ วิทยาลัยโดยแพทย์นอกเวลาราชการ	664	184	27.2	374	56.3	96	14.5	10	1.5
7	การคัดกรองในห้องเรียนห้องฝึกปฏิบัติการ ในช่วงเวลาอื่นที่มีการเรียนการสอน	662	115	17.4	361	54.5	163	24.6	23	3.5
การป้องกันโรค										
1	การจัดเจลล้างมือในจุดที่เป็นที่สาธารณะที่มี โอกาสเสี่ยง เช่น จุดแจกจ่ายน้ำมือก่อนเข้า ทำงาน จุดก่อนเข้าห้องเรียน จุดก่อนเข้าห้อง ปฏิบัติการและจุดก่อนเข้าสู่บริการต่างๆ และห้องน้ำ เป็นต้น	658	266	40.4	339	51.5	49	7.4	4	0.6
2	การใช้หน้ากากอนามัยสำหรับผู้ที่มีอาการ สงสัยหรือผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ	658	263	39.5	337	50.7	49	7.4	9	1.4
3	การจัดให้นักศึกษานั่งประจำที่ตามโต๊ะเรียน และเก้าอี้ของตนเองเพื่อป้องกันการรับเชื้อ และแพร่เชื้อ	658	252	39.3	336	50.5	60	9.1	10	1.5
4	การจัดบริการอาหารภายในวิทยาลัยที่ถูก หลักสุขาภิบาล	658	175	26.6	401	60.9	70	10.6	12	1.8
5	การจัดแอลกอฮอล์พร้อมผ้าเช็ดเพื่อทำความสะอาด สะอาดอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โต๊ะ ห้องน้ำ ห้องพักแยกโรค เป็นต้น	658	201	30.5	367	55.8	80	12.2	10	1.5
6	การทำ Big cleaning day ในทุกสถานที่ เช่น หอพัก โรงอาหาร ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องพักแยกโรค	658	196	29.5	368	55.3	86	12.9	8	1.2
7	การสนับสนุนให้ใช้เจลล้างมือส่วนบุคคล	657	200	30.4	347	52.8	97	14.8	13	2.0

อภิปรายผลการศึกษา

จุดเด่นการคัดกรองและป้องกันโรคใช้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ที่วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการนั้นสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของโรคได้โดยไม่มีปิดการเรียนการสอน ตามนโยบายของรัฐในขณะนั้น ซึ่งในช่วงที่มีการระบาดของโรคทางกระทรวงสาธารณสุขได้มีการประกาศให้สถานศึกษาปิดเรียนได้ ทั้งนี้วิทยาลัยมีความเห็นว่าหากปิดการเรียนการสอน นักศึกษาจะกลับภูมิลำเนา

ต่างจังหวัด 10 จังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดการระบาดของโรคซึ่งเป็นไปได้ทั้งนำเข้าจากวิทยาลัยไปสู่ภูมิลาเนาหรือนำเชื้อจากภูมิลาเนามาสู่วิทยาลัยและนำไปสู่การแพร่ระบาดของโรคได้ และจากผลการดำเนินการคัดกรองและป้องกันโรคที่วิทยาลัยดำเนินการกิจกรรมที่อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าดำเนินการดีมากที่สุด คือ การคัดกรองโดยให้ผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยพบแพทย์ที่คลินิกตรวจโรคของวิทยาลัยทุกวันเพื่อติดตามอาการ เนื่องจากวิทยาลัยมีคลินิกตรวจโรคให้บริการโดยแพทย์เป็นประจำทุกวัน จึงเป็นโอกาสดีที่แพทย์จะได้ตรวจยืนยันผลการคัดกรองนักศึกษาที่มีอาการสงสัยที่คัดกรองโดยอาจารย์พยาบาลและนักศึกษา รองลงมากิจกรรมการคัดกรองที่อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าได้ผล คือ การคัดกรองที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมโดยจัดให้นักศึกษาจิตอาสาร่วมดำเนินการ ซึ่งนักศึกษาที่มีจิตอาสาได้ช่วยคัดกรองโรคในช่วงเช้าขณะเข้าแถว นอกจากนี้ยังช่วยดูแลพยาบาลเพื่อนที่ถูกพักแยกเพื่อสังเกตอาการในช่วงกลางวันและวันหยุด ซึ่งนอกจากนักศึกษาจะช่วยดูแลเพื่อนแล้วยังได้ประสบการณ์ด้วย สำหรับการป้องกันโรคที่อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าดำเนินการได้ผลมากที่สุด คือ การจัดเจลล้างมือในจุดที่เป็นที่สาธารณะที่มีโอกาสเสี่ยง เช่น จุดสแกนลายนิ้วมือ จุดก่อนเข้าห้องเรียน จุดก่อนเข้าห้องปฏิบัติการต่างๆ และ จุดก่อนเข้าศูนย์บริการต่างๆ และห้องน้ำ ซึ่งจุดเด่นในการสนับสนุนเจลล้างมืออย่างเพียงพอ เนื่องจากอาจารย์ได้สอนให้นักศึกษาล้างมือใช้เองและมีนักศึกษาคอยบริการเติมเจลในจุดที่เป็นที่สาธารณะ เพื่อให้ได้มีใช้ตลอดเวลาในช่วงที่มีการระบาดของโรคและทั้งอาจารย์และนักศึกษามีเจลล้างมือส่วนบุคคลใช้อย่างเพียงพอด้วย รองลงมา กิจกรรมการป้องกันโรคที่ดำเนินการได้ผล คือ การใช้หน้ากากอนามัยสำหรับผู้ที่มีอาการสงสัยหรือผู้ที่มีภูมิต้านทานต่ำ ทำนองเดียวกันวิทยาลัยมีทีมจัดหาหน้ากากอนามัยใช้อย่างเพียงพอเช่นกัน และกิจกรรมการป้องกันโรคที่สำคัญอีกประการ คือ การจัดให้นักศึกษานั่งประจำที่ตามโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของตนเองเพื่อป้องกันการรับเชื้อและแพร่เชื้อ ซึ่งสำคัญมากเพราะการนั่งประจำที่ของตนเองจะลดการเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคหรือรับเชื้อจากคนอื่นด้วย นอกจากนี้ตามแนวทางการป้องกันโรคของ ไพบูลย์ โล่สุนทร (2540) ได้กล่าวถึงการป้องกันโรคในชั้นที่ 1 และ 2 ไว้ให้ดำเนินการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมไว้ และการค้นหาผู้ป่วยโดยการคัดกรองจะเป็นแนวทางในการป้องกันโรค ซึ่งวิทยาลัยดำเนินการได้ผล นอกจากนี้การดำเนินการครั้งนี้เป็นการดำเนินการที่ให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนั้น ทำให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะประสบการณ์วิชาชีพและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในอนาคต

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการดำเนินการคัดกรองและป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ที่วิทยาลัยดำเนินการสามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้โดยไม่มีการปิดการเรียนการสอน การค้นหาผู้ป่วยในระยะเริ่มต้นด้วยการคัดกรองพบผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยจำนวน 28 คนในจำนวนนี้มีอาการเล็กน้อยให้สวมหน้ากากอนามัย และใช้เจลล้างมือเพื่อสุขอนามัยจำนวน 14 คน แยกกักเพื่อสังเกตอาการจำนวน 9 คน และส่งต่อโรงพยาบาลขอนแก่นเพื่อรับการรักษาจำนวน 5 คน ทั้งอาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าประสิทธิภาพการคัดกรองและการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

ที่วิทยาลัยดำเนินการอยู่ในระดับดีคิดเป็นร้อยละ 72.0 โดยกิจกรรมการคัดกรองที่ดำเนินการได้ผล ได้แก่ การคัดกรองโดยให้ผู้ป่วยที่มีอาการสงสัยพบแพทย์ที่คลินิกตรวจโรคของวิทยาลัยทุกวันเพื่อติดตามอาการ การคัดกรองที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมโดยจัดให้นักศึกษาจิตอาสาร่วมดำเนินการ และการป้องกันโรคที่อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าดำเนินการได้ผลมากที่สุด คือ การจัดเจลล้างมือในจุดที่เป็นที่สาธารณะที่มีโอกาสเสี่ยง เช่น จุดแอสกนลายนิ้วมือ จุดก่อนเข้าห้องเรียน จุดก่อนเข้าห้องปฏิบัติการต่างๆ และ จุดก่อนเข้าสู่ศูนย์บริการต่างๆ และห้องน้ำ การใช้หน้ากากอนามัยสำหรับผู้ที่มีอาการสงสัยหรือผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ และการจัดให้นักศึกษานั่งประจำที่ตามโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของตนเองเพื่อป้องกันการรับเชื้อและแพร่เชื้อ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับเงินสนับสนุนจากวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ขอขอบคุณคณะทำงานของคณาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ร่วมกันดำเนินการคัดกรองและการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในช่วงที่มีการระบาดของโรค และช่วยกรุณาตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและกรุณาปรับแก้ไขให้ และขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ดารินทร์ อารีโชคชัย. (2552). รายงานเบื้องต้นทางระบาดวิทยาของผู้ติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด เอ (เอช1 เอ็น1) 2009 เสียชีวิต. กรมควบคุมโรค, กระทรวงสาธารณสุข.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2545). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์จำกัด.
- ไพบุลย์ โล่ห์สุนทร. (2540). ระบาดวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักระบาดวิทยา. (2552). ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1) องค์ความรู้จากการเฝ้าระวังและการสอบสวนทางระบาดวิทยา. กรมควบคุมโรค, กระทรวงสาธารณสุข.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2542). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.